

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η χρηματοδότηση μιας επιχείρησης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020

Ινστιτούτο
Μικρών
Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Πέτρος Πρωτοπαδάκης

Δεκέμβριος 2018

Εισαγωγή

Επίδοξοι επιχειρηματίες, νέες και καθιερωμένες επιχειρήσεις αναζητούν διαρκώς ενίσχυση είτε για να στηρίξουν τα πρώτα τους βήματα είτε για να αναβαθμίσουν την επιχείρησή τους, επιτυγχάνοντας το συγκριτικό εκείνο πλεονέκτημα που θα τους κάνει να ξεχωρίσουν στην αγορά που δραστηριοποιούνται.

Κοινή συνισταμένη στις επιχειρηματικές αυτές προσπάθειες αποτελεί, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, η πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Πολλές φορές μάλιστα, η πιθανότητα έγκρισης μίας χρηματοδότησης έχει τέτοια επιρροή στην πρόθεση επιχειρηματικότητας που μπορεί να αναστείλει ή/και να ακυρώσει μία επιχειρηματική πρωτοβουλία.

Τις τελευταίες δεκαετίες, βασική πηγή ενίσχυσης της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας αποτελούν προγράμματα και δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως σχεδιάζονταν από τα πρώτα «Κοινωνικά Πλαίσια Στήριξης» (ΚΠΣ) μέχρι το τελευταίο πακέτο στήριξης που αφορά στο «Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης» 2014-2020 (στο εξής ΕΣΠΑ 2014-2020).

Το ενημερωτικό αυτό σημείωμα εμβαθύνει στην κατανόηση των προγραμμάτων χρηματοδότησης που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, ξεκινώντας από τη ανάδειξη της σημασίας της έγκυρης πληροφόρησης και την αξιολόγηση της πραγματικής επιχειρηματικής ανάγκης, μέχρι την χαρτογράφηση κρίσιμων διαδικασιών που σχετίζονται με την χρηματοδότηση μιας επιχείρησης. Παράλληλα αξιοποιείται σύγχρονη εμπειρία και αποτελέσματα ολοκληρωμένων δράσεων προκειμένου να εξοικειωθεί ο επιχειρηματίας με διαδικασίες που θα τον απασχολήσουν στο πλαίσιο των προγραμμάτων.

Επισημαίνεται ότι το κείμενο έχει αποκλειστική εφαρμογή σε δράσεις που αφορούν το είδος της επιδότησης/επιχορήγησης (χρηματοδότηση ενός ποσοστού του επιχειρηματικού σχεδίου) και όχι σε άλλα είδη χρηματοδότησης (πχ δάνεια, εγγυήσεις κα) που έχουν διαφορετικές διαδικασίες υποβολής αίτησης, αξιολόγησης και έγκρισης.

Τέλος σημειώνεται, ότι η ανιδιοτελής προσέγγιση που διατυπώνεται στο σημείωμα είναι αποτέλεσμα κριτικής και εμπειρικής επεξεργασίας του συντάκτη, όπως προήλθε από την πολυετή ενασχόληση του με το περιβάλλον των χρηματοδοτήσεων περισσότερο ως μελετητής και ερευνητής, λιγότερο ως μέλος μητρώου αξιολογητών δράσεων ΕΣΠΑ και όχι ως επαγγελματίας σύμβουλος επιχειρήσεων.

1. Η σωστή πληροφορία

Στο περιβάλλον των προγραμμάτων χρηματοδότησης διαχρονικά παρατηρείται σημαντική υστέρηση και αρκετές φορές σύγχυση στη διάδοση αξιόπιστων πληροφοριών που κατόπιν διασταύρωσης ενδεχομένως να καταλήξουν σε ανυπόστατες διαδόσεις. Εκφράσεις όπως “άκουσα για ένα πρόγραμμα”, “μου είπαν ότι δίνεται χρηματοδότηση για...”, “μπορώ να καλύψω δαπάνες μέσω ΕΣΠΑ” είναι από τις πιο συνήθεις που μπορεί να ακουστούν σε ανάλογες συζητήσεις. Ωστόσο η αξιοπιστία αυτών των πληροφοριών “ελέγχεται”, καθώς όπως συμβαίνει συνήθως ο άμεσα ενδιαφερόμενος επιχειρηματίας μπορεί να μην έχει τη δυνατότητα ή/και το χρόνο να ελέγξει και να αξιολογήσει την εγκυρότητα μίας πηγής πληροφόρησης.

Κατά διαστήματα μάλιστα εμφανίζονται στη δημοσιότητα περιστατικά εκμετάλλευσης όπου σκιώδεις διαμεσολαβητές, αυτοσποκαλούμενοι σε αρκετές περιπτώσεις «σύμβουλοι επιχειρήσεων», με πρόσχημα την κατάθεση αιτήσεων χρηματοδότησης σε προγράμματα ΕΣΠΑ, αποσπούν σημαντικά οικονομικά ποσά από επιχειρηματίες. Επισημαίνεται ότι η συχνότητα εμφάνισης αντίστοιχων καταστάσεων μπορεί να είναι περιορισμένη και δύσκολα μετρήσιμη, δεν παύει ωστόσο να αποτελεί μία πραγματικότητα. Στο πλαίσιο αυτής, το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης προέβη σε ανακοίνωση στις αρχές του ΕΣΠΑ 2014-2020 ότι δεν έχει ξεκινήσει η υποβολή προτάσεων επενδύσεων και ως εκ τούτου, σε αυτήν την φάση καμία αμοιβή για υποβολή φακέλων δεν δικαιολογείται ([11/2015](#)), ενώ σε άλλη ανακοίνωση, μετά από περίοδο αναμονής προγραμμάτων, έκανε σύσταση για την αποφυγή παραπλάνησης των υποψήφιων επενδυτών καθώς την τρέχουσα χρονική περίοδο δεν υπάρχει κάποια ανοικτή δράση ([2/2017](#)).

Η λύση στο ζήτημα της έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης είναι απλή και προφανής. Είτε ο ίδιος ο επιχειρηματίας, ως άμεσα ενδιαφερόμενος, αναλαμβάνει να εντοπίσει και να παρακολουθεί τις πηγές πληροφόρησης, είτε αναθέτει την ενέργεια αυτή αποκλειστικά σε έμπιστο και αξιόπιστο συνεργάτη του (εντός ή εκτός επιχείρησης). Επίσης η οποιαδήποτε συζήτηση πρέπει να γίνεται πάντα στη βάση ενός δημοσιευμένου προγράμματος, είτε προδημοσίευσης από επίσημη πηγή. Σε κάθε άλλη περίπτωση η οποιαδήποτε ενασχόληση θα είναι απώλεια χρόνου.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, βασική πηγή πληροφόρησης για τα προγράμματα χρηματοδότησης αποτελεί η ίδια η ιστοσελίδα του [ΕΣΠΑ](#) και η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης¹ του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ) του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Στην ιστοσελίδα www.antonistikitita.gr αναρτώνται όλες οι πληροφορίες για ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης (πρόσκληση, τροποποιήσεις, συχνές ερωτήσεις κοκ), ενώ λειτουργεί [γραφείο πληροφόρησης](#) και τηλεφωνική γραμμή πληροφόρησης για την ενημέρωση του ενδιαφερόμενου κοινού.

1 Χρήσιμοι όροι και έννοιες που χρησιμοποιούνται στις δράσεις χρηματοδότησης του ΕΣΠΑ 2014-2020 παρατίθενται στο Παράρτημα Α στο τέλος του σημειώματος

Παράλληλη πληροφόρηση αναφορικά με τις ενεργές δράσεις χρηματοδότησης και την πορεία εξέλιξης αυτών προσφέρει και ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΦΕΠΑΕ), που έχει ως αντικείμενο τη διαχείριση δράσεων κρατικών ενισχύσεων και αποτελείται από επτά (7) κατά τόπους εταίρους (ενδιάμεσους φορείς) οι οποίοι διαθέτουν επίσης πολυετή εμπειρία στη διαχείριση αντίστοιχων δράσεων και αποτελούν τοπικά σημεία πληροφόρησης ανάλογα με την έδρα υλοποίησης του υποβαλλόμενου επιχειρηματικού σχεδίου. Επί παραδείγματι, η Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία (ΕΛΑΝΕΤ), ως εταίρος του ΕΦΕΠΑΕ, έχει χωρική αρμοδιότητα τις Περιφέρειες Αττικής, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου, παρέχοντας παράλληλα μέσα από την ιστοσελίδα της δομημένη πληροφόρηση για προγράμματα και ενεργές δράσεις χρηματοδότησης². Αναλυτικά τα περιφερειακά σημεία πληροφόρησης και επικοινωνίας παρατίθενται στο τέλος του σημειώματος.

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 και προς αντιμετώπιση του ελλείμματος πληροφόρησης, καταβάλλονται προσπάθειες για την ενίσχυση της προβολής των δράσεων χρηματοδότησης, με κατανοητό και εύληπτο τρόπο αξιοποιώντας παραδοσιακά και σύγχρονα μέσα προβολής όπως ημερίδες και εκδηλώσεις ενημέρωσης, απλοποιημένα ενημερωτικά φυλλάδια, ενημερωτικά videos, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, microsites προγραμμάτων, infographics κοκ.

- ▶ **Βήμα 1:** Συγκέντρωση, οργάνωση και συστηματική παρακολούθηση των βασικών πηγών πληροφόρησης αναφορικά με τα προγράμματα χρηματοδότησης

² Αναλυτικά τα περιφερειακά σημεία πληροφόρησης και επικοινωνίας παρατίθενται στο Παράρτημα Β στο τέλος του σημειώματος

2. Με αφορά ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης που μόλις δημοσιεύτηκε;

Η παραπάνω ερώτηση αποτελεί ίσως τη βασικότερη που πρέπει να απαντηθεί εφόσον δημοσιευτεί ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης. Η απάντηση δίνεται σε δύο σκέλη και πρέπει να είναι ξεκάθαρη, χωρίς ενδοιασμούς και δεύτερες σκέψεις.

Καταρχάς, ως προς το πρώτο σκέλος, πρέπει να ελεγχθεί ότι ο ενδιαφερόμενος πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα, όπως ορίζονται στο σχετικό πεδίο της πρόσκλησης. Για παράδειγμα, σε προγράμματα που αφορούν την ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων βασικό σημείο ελέγχου είναι η δραστηριότητα της επιχείρησης και πιο συγκεκριμένα οι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) της επιχείρησης, οι οποίοι πρέπει να εμπίπτουν στους επιδοτούμενους ΚΑΔ του προγράμματος. Στο ίδιο πλαίσιο, πρέπει να γίνεται ο έλεγχος όλων των προϋποθέσεων συμμετοχής, σημείο προς σημείο, με βάση όσα ορίζονται στην εκάστοτε πρόσκληση (πχ μέγεθος επιχείρησης, νομική μορφή, έτη λειτουργίας κοκ).

Στο δεύτερο σκέλος, εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις συμμετοχής χωρίς την παραμικρή αμφιβολία και ο ενδιαφερόμενος είναι «επιλέξιμος», όπως είθισται να αναφέρεται στην ορολογία του ΕΣΠΑ, πρέπει να μελετώνται προσεκτικά οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται μέσα από το πρόγραμμα (πχ κτιριακά, εγκαταστάσεις, μηχανήματα, εξοπλισμός, μισθολογικό κόστος εργαζομένων κοκ). Εφόσον σε αυτές, περιλαμβάνονται βασικές ανάγκες του ενδιαφερόμενου που είχε εντοπίσει πριν ακόμα από τη δημοσίευση του προγράμματος (πχ ανακαίνιση επαγγελματικού χώρου, αγορά εξειδικευμένου εξοπλισμού, πρόσληψη εργαζομένου κοκ) τότε μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι το εν λόγω πρόγραμμα τον ενδιαφέρει ουσιαστικά. Σε αυτό το σημείο τονίζεται ότι ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης δεν πρέπει να δημιουργεί σε κάποιον την ανάγκη να σχεδιάζει και να προβαίνει σε δαπάνες που πιθανόν να είναι αχρείαστες μελλοντικά (πχ μη απαραίτητος εξοπλισμός). Αντίθετα πρέπει να εντοπίζει στο ίδιο το πρόγραμμα

υφιστάμενες ανάγκες όπως και νέες που θα τον βοηθήσουν να αναπτύξει την επιχείρησή του (πχ δραστηριοποίηση σε νέες αγορές).

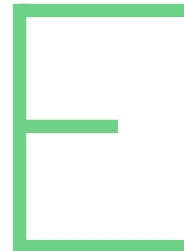
Ιδιαίτερα χρήσιμο σε αυτήν τη φάση είναι η ύπαρξη ενός γενικότερου επιχειρηματικού πλάνου το οποίο μεταξύ άλλων (στόχοι, προβλέψεις κοκ) περιλαμβάνει βασικές ανάγκες που έχει εντοπίσει ο ενδιαφερόμενος, ανεξάρτητα από το πρόγραμμα χρηματοδότησης. Αυτό θα τον διευκόλυνε να απαντήσει στην ερώτηση **«Θα έκανα την συγκεκριμένη επένδυση/δαπάνη αν δεν υπήρχε το πρόγραμμα;»** και να συμπεριλάβει στην αίτηση του αποκλειστικά δαπάνες που ανταποκρίνονται στις πραγματικές του ανάγκες.

Στην περίπτωση που δεν τηρείται ένα επιχειρηματικό πλάνο (σχέδιο), τότε το ίδιο το πρόγραμμα μπορεί να του δώσει το έναυσμα για έναν μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και χρονοπρογραμματισμό ενεργειών, υιοθετώντας μετρήσιμους στόχους και ρεαλιστικές προσδοκίες, αξιοποιώντας επί της ουσίας το πρόγραμμα ως ευκαιρία για την στρατηγική ανάπτυξη της επιχειρηματικής του δραστηριότητας.

- ▶ **Βήμα 2:** Με τη δημοσίευση μιας δράσης χρηματοδότησης, πριν ξεκινήσει οποιαδήποτε διαδικασία προετοιμασίας πρέπει να διασφαλιστούν τα εξής:
 - i. Επιλεξιμότητα: καλύπτονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα
 - ii. Ενδιαφέρον συμμετοχής: το πρόγραμμα αφορά σε πραγματικές και προγραμματιζόμενες ανάγκες του ενδιαφερόμενου

Πρόταση:

Προσδιορισμός αναγκών και δαπανών που θα καλύψει η δράση. Προετοιμασία επιχειρηματικού σχεδίου και πλάνου χρηματοδότησης.

3. Η προετοιμασία και η υποβολή της αίτησης

Ενώ θεωρητικά η πληροφόρηση και αξιολόγηση του πραγματικού ενδιαφέροντος αποτελούν ενέργειες οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν από τον καθένα, στο στάδιο της προετοιμασίας της αίτησης και της υποβολής, εμπειρικά προκύπτουν δυσκολίες που αναγκάζουν πολλές φορές τον ενδιαφερόμενο να αναζητήσει εξωτερική βοήθεια. Οι βασικοί λόγοι αφορούν στα εξής:

1. **Τα απαιτούμενα πεδία που πρέπει να συμπληρωθούν στην αίτηση υποβολής.** Στην πλειοψηφία των προγραμμάτων ζητείται τεκμηρίωση και αναλυτική περιγραφή της επενδυτικής πρότασης μέσα από συγκεκριμένα υποπεδία τα οποία ενδεχομένως να είναι δύσκολα στην κατανόηση, πόσο μάλλον και στην συμπλήρωση (πχ αναλύστε τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της επένδυσης, την ύπαρξη καινοτομίας, την κατάσταση της αγοράς του κλάδου κοκ). Σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα ζητούνται οι οικονομικές προβλέψεις σε βάθος πενταετίας, τη στιγμή που οι προβλέψεις σε ένα ρεαλιστικό επιχειρηματικό πλάνο μιας επιχείρησης δύσκολα ξεπερνούν τα επόμενα δύο έτη. Όταν μάλιστα η διαδικασία από την υποβολή της αίτησης μέχρι την οριστική έγκριση και την πρώτη εκταμίευση μπορεί να διαρκέσει δύο και πλέον χρόνια, όπως διαπιστώνεται εμπειρικά, αντιλαμβάνεται κανείς ότι οι οποίες προβλέψεις στο στάδιο της υποβολής πιθανόν να είναι παρωχημένες στο στάδιο της υλοποίησης.
2. Το **Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ)** το οποίο αποτελεί το ψηφιακό περιβάλλον που γίνονται οι υποβολές των αιτήσεων χρηματοδότησης στο πλαίσιο των δράσεων που εντάσσονται στο ΕΣΠΑ. Κατά γενική ομολογία και χωρίς να γίνει αναφορά στις τεχνικές προδιαγραφές που βασίζεται η λειτουργία του, το εν λόγω σύστημα δεν είναι φιλικό στον χρήστη ως προς την πλοήγηση και απαιτεί αρκετό χρόνο να κατανοηθεί αρχικά και κατόπιν να συμπληρωθεί. Σε ελάχιστες περιπτώσεις μάλιστα ο ενδιαφερόμενος έχει πρόσβαση σε αυτό, καθώς κατά πλειοψηφία η πρόσβαση στο ΠΣΚΕ γίνεται από εξωτερικούς συνεργάτες που έχουν εξοικειωθεί με τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις του

συστήματος. Κοινώς, το ίδιο το περιβάλλον του ΠΣΚΕ δημιουργεί αγκυλώσεις και δυσκολίες, καθιστώντας πολλές φορές αποτρεπτικό για έναν ενδιαφερόμενο να υποβάλλει ο ίδιος την αίτηση χρηματοδότησής του.

Στο ίδιο πλαίσιο, χρειάζονται περαιτέρω ενέργειες ώστε η υποβολή της αίτησης να γίνεται εύκολα, με απλά βήματα και από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο. Εμπειρικά έχει διαπιστωθεί ότι ο ενδιαφερόμενος σε ελάχιστες περιπτώσεις έχει σαφή εικόνα της πρότασης που υποβάλλεται στο όνομα του, καθώς συνήθως δίνει εσφαλμένα πλήρη εξουσιοδότηση στον εκάστοτε εξωτερικό συνεργάτη να διεκπεραιώσει τις απαραίτητες διαδικασίες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα συχνά να υποβάλλονται αιτήσεις και επενδυτικές προτάσεις χωρίς συγκεκριμένη στόχευση, που δεν βασίζονται στην πραγματική εικόνα και τις ανάγκες της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, κρίνεται απαραίτητο ο επιχειρηματίας να έχει **πλήρη γνώση** του επενδυτικού σχεδίου, ως προς το περιεχόμενο και τις δαπάνες που αιτείται να χρηματοδοτηθεί.

- ▶ **Βήμα 3:** Προετοιμασία, συμπλήρωση και τεκμηρίωση των απαιτούμενων πεδίων της φόρμας υποβολής. Πλήρης έλεγχος του περιεχομένου της αίτησης

Πρόταση:

Η προετοιμασία της αίτησης μπορεί να γίνει πεδίο προς πεδίο σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή (αρχείο word) και κατόπιν να περαστεί στο ΠΣΚΕ. Πριν την υποβολή της αίτησης όπως και κατά τη διάρκεια προετοιμασίας της, υπάρχει πάντα η δυνατότητα μέσω του ΠΣΚΕ να κατέβει το αρχείο της αίτησης σε μορφή pdf προκειμένου να ελεγχθεί η ορθή συμπλήρωση του.

4. Κριτήρια Βαθμολόγησης – Η σημασία της προ-αξιολόγησης

Τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογούνται και βαθμολογούνται οι προτάσεις που υποβάλλονται, κοινοποιούνται κάθε φορά με τη δημοσίευση του προγράμματος και αποτελούν παράρτημα της πρόσκλησης. Στη βάση αυτή, παρέχεται η δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να κάνει πριν ή/και μετά την υποβολή της αίτησης, μία εκτίμηση (προ-αξιολόγηση) αναφορικά με το που θα κυμανθεί η βαθμολογία της πρότασης.

Το όφελος που προκύπτει από την παραπάνω διαδικασία είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Η προ-αξιολόγηση μπορεί σε αρκετές περιπτώσεις να εκπέμψει σήμα κίνδυνου και να προειδοποιήσει τον ενδιαφερόμενο για μία πιθανή χαμηλή βαθμολογία, αποτρέποντας τον ουσιαστικά από την προετοιμασία και υποβολή μιας αίτησης που συγκεντρώνει λίγες πιθανότητες χρηματοδότησης. Μία επιχείρηση για παράδειγμα η οποία δε διαθέτει στοιχεία καινοτομίας στη λειτουργία της, θα έχει ελάχιστες πιθανότητες να εγκριθεί στο πλαίσιο ενός προγράμματος όπου το κριτήριο της καινοτομίας έχει υψηλό συντελεστή βαρύτητας συγκριτικά με άλλα κριτήρια.

Παράλληλα, μέσω της προ-αξιολόγησης μπορεί κανείς να εντοπίσει πεδία με σημαντική βαρύτητα τα οποία δεν είχαν συνεκτιμηθεί ή τεκμηριωθεί κατάλληλα τη δεδομένη στιγμή και να προχωρήσει σε επιμέρους βελτιώσεις πριν την υποβολή της αίτησης.

Το περιεχόμενο των κριτηρίων αξιολόγησης, διαφοροποιείται με βάση το αντικείμενο και την στόχευση κάθε δράσης. Υπάρχουν ωστόσο κριτήρια που συναντώνται συχνά και αφορούν ενδεικτικά τα εξής:

- Περιγραφή του επιχειρηματικού σχεδίου (ελέγχεται η σαφήνεια/πληρότητα του σχεδίου και ο βαθμός τεκμηρίωσης του)
- Προβλέψεις εσόδων - εξόδων επιχείρησης (ελέγχονται οι παραδοχές και η ρεαλιστικότητα των προβλέψεων)
- Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της επένδυσης (ελέγχεται η εφικτότητα υλοποίησης)

Επίσης, σημεία τα οποία είθισται να πριμοδοτούνται συγκεντρώνοντας υψηλούς συντελεστές βαρύτητας, ανάλογα πάντα με το περιεχόμενο και τη στόχευση της δράσης, είναι ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- ◆ Βαθμός καινοτομίας / πρωτοτυπίας (εξετάζεται αν το σχέδιο αφορά νέο ή διαφοροποιημένο προϊόν/υπηρεσία)
- ◆ Εξωστρέφεια επιχείρησης (εξετάζεται ο βαθμός δραστηριοποίησης σε αγορές του εξωτερικού)
- ◆ Σύνθεση εταιρικής ομάδας (εξετάζεται αν υπάρχει τεκμηριωμένη συνεργασία στο εταιρικό σχήμα – αφορά κυρίως νέα επιχειρηματικά σχήματα)
- ◆ Κατοχυρωμένο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, συμμετοχή/διάκριση σε διαγωνισμούς επιχειρηματικότητας, καινοτομίας

Εκτός από τα παραπάνω «ποιοτικά» κριτήρια αξιολόγησης, στα βαθμολογούμενα κριτήρια συμπεριλαμβάνονται δείκτες που αξιολογούν την κατάσταση της επιχείρησης κατά την περίοδο της υποβολής της αίτησης. Ενδεικτικά, ανάλογα με τη δράση, μπορεί να αξιολογείται ο κύκλος εργασιών, οι κερδοφόρες χρήσεις την τελευταία τριετία, μεταβολές στην απασχόληση σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ), η εξασφάλιση της ιδιωτικής συμμετοχής, ο τόπος υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου κα. Ιδιαίτερη βαρύτητα στους παραπάνω δείκτες δίνεται στις δράσεις που δημοσιεύτηκαν πρόσφατα (εργαλειοθήκη ανταγωνιστικότητας/επιχειρηματικότητα).

Τέλος, σε πολλές δράσεις του ΕΣΠΑ 2014-2020 (πχ εργαλειοθήκη ανταγωνιστικότητας, ποιοτικός εκσυγχρονισμός, νεοφυής επιχειρηματικότητα, αναβάθμιση μικρών επιχειρήσεων κα), δίνεται προτεραιότητα στα επιχειρηματικά σχέδια που εντάσσονται στην Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3), όπως ισχύει στην στρατηγική κάθε Περιφέρειας. Στη βάση αυτή ελέγχεται η συνάφεια του επενδυτικού σχεδίου της επιχείρησης σε σχέση με τις θεματικές προτεραιότητες της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας στην οποία δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

► **Βήμα 4:** Έλεγχος αξιολόγησης και υποβολή της αίτησης

Πρόταση:

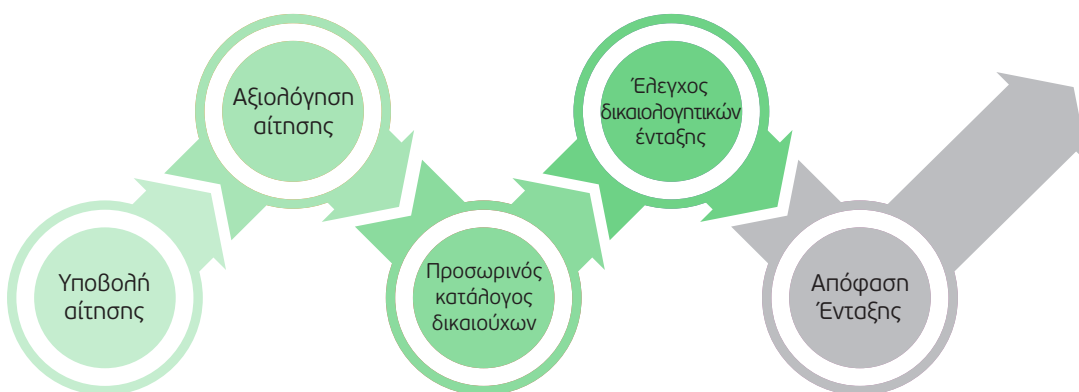
Ο έλεγχος των κριτήριων αξιολόγησης πρέπει να γίνεται πριν και μετά την περίοδο προετοιμασίας. Πριν, για να αξιολογηθεί αρχικά η εφικτότητα συγκέντρωσης υψηλής βαθμολογίας. Μετά, για τυχόν βελτιώσεις στην πρόταση σε επιμέρους πεδία της προτού υποβληθεί οριστικά.

5. Η πορεία της αξιολόγησης μέχρι την οριστική έγκριση και την πρώτη εκταμίευση

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται μία χαρτογράφηση των βασικών σταδίων και διαδικασιών μετά την υποβολή της αίτησης, μέχρι την έγκριση και τη χρηματοδότηση της. Επισημαίνεται ρητά, ότι οι διαδικασίες που ακολουθούν χαρακτηρίζουν τη γενική φιλοσοφία των δράσεων χρηματοδότησης μέσω επιδότησης/επιχορήγησης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 και μπορεί να έχουν μικρές ή σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σύγκριση με κάθε νέα δράση που δημοσιεύεται.

Στο πλαίσιο του παρόντος σημειώματος και για τις ανάγκες της χαρτογράφησης των γενικών διαδικασιών μιας δράσης χρηματοδότησης επιχειρήσεων, αντλήθηκαν προδιαγραφές από δράσεις που δημοσιεύτηκαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 όπως περιγράφονται αναλυτικά στην επόμενη ενότητα.

Στη βάση αυτή, τα βήματα **από την υποβολή της αίτησης μέχρι την οριστική έγκριση της**, απεικονίζονται και περιγράφονται συνοπτικά ως εξής:

Μετά την υποβολή της αίτησης στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων, η αξιολόγηση της διενεργείται ανάλογα με τη δράση:

- είτε από ανεξάρτητους αξιολογητές που επιλέγονται κατόπιν ηλεκτρονικής κλήρωσης μεταξύ των μελών του Μητρώου Αξιολογητών του ΕΦΕΠΑΕ και διαθέτουν εμπειρία σχετική με το περιεχόμενο της εκάστοτε πρόσκλησης
- είτε από Επιτροπή Αξιολόγησης της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ με την υποστήριξη του ΕΦΕΠΑΕ

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του επιχειρηματικού σχεδίου καταρτίζεται ο προσωρινός κατάλογος δυνητικών δικαιούχων από τα επιλέξιμα επενδυτικά σχέδια κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά, από τον υψηλότερο προς τον χαμηλότερο βαθμό αξιολόγησης κάθε σχεδίου. Παράλληλα με την δημοσίευση του προσωρινού καταλόγου, ορίζεται για τους δυνητικούς δικαιούχους ο τόπος και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών ένταξης όπως αυτά προβλέπονται στην πρόσκληση της δράσης. Αφού ολοκληρωθεί ο έλεγχος των δικαιολογητικών ένταξης, τότε εκδίδεται η Απόφαση Ένταξης με βάση τη σειρά βαθμολογικής κατάταξης και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, ανά ομάδα Περιφερειών. Ακολούθως ενημερώνονται ηλεκτρονικά όλοι οι ενδιαφερόμενοι, τόσο για την ένταξη όσο και για την απόρριψη του επενδυτικού σχεδίου.

Η Απόφαση Ένταξης αποτελεί ουσιαστικά την οριστική έγκριση του επιχειρηματικού σχεδίου και χαρακτηρίζει πλέον τον ενδιαφερόμενο ως «δικαιούχο» καθώς έχει θεμελιωθεί δικαίωμα υπαγωγής στην χρηματοδότηση.

Η διαδικασία από την υποβολή της αίτησης-επιχειρηματικού σχεδίου μέχρι την απόφαση ένταξης, όπως τονίστηκε μπορεί να διαφοροποιείται και να είναι απλοποιημένη ή πιο άμεση ανάλογα με το περιεχόμενο της δράσης. Ενδεχομένως να μην προβλέπεται για παράδειγμα ο προσωρινός πίνακας δικαιούχων, όπως ισχύει στις πρόσφατες δράσεις που αφορούν στις εργαλειοθήκες ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας, και κατόπιν ελέγχου των δικαιολογητικών να εκδίδεται απευθείας η απόφαση ένταξης. Επίσης τα δικαιολογητικά μπορεί να υποβάλλονται ταυτόχρονα με την αίτηση, να μην αξιοποιείται το μητρώο εξωτερικών αξιολογητών του ΕΦΕΠΑΕ αλλά να διενεργείται η αξιολόγηση υπηρεσιακά μέσω Επιτροπής Αξιολόγησης κοκ.

Σε κάθε περίπτωση οι διαδικασίες αξιολόγησης διαμορφώνονται με βάση το αντικείμενο κάθε δράσης και πρέπει να εξετάζονται με λεπτομέρεια στο περιεχόμενο της πρόσκλησης.

Αντίθετα, δεν προκύπτουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα βήματα από **την απόφαση ένταξης μέχρι την καταβολή της χρηματοδότησης** καθώς τηρείται συνοπτικά η εξής διαδρομή:

Η απόφαση ένταξης σηματοδοτεί επίσης την έναρξη του επιχειρηματικού σχεδίου, η διάρκεια του οποίου ορίζεται με βάση όσα έχουν προσδιοριστεί κατά την υποβολή της αίτησης. Η μέγιστη διάρκεια υλοποίησης ενός επενδυτικού σχεδίου ορίζεται πάντα από την εκάστοτε πρόσκληση και συνήθως δεν υπερβαίνει τη διετία. Σε κάθε πρόσκληση προσδιορίζεται συνήθως και το ύψος των απαιτούμενων δαπανών που πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί κατά το πρώτο έτος της επένδυσης.

Τονίζεται, ότι η απόφαση ένταξης δεν συνδέεται με την ημερομηνία που ξεκινά η επιλεξιμότητα των δαπανών, καθώς συνηθίζεται δαπάνες που αφορούν το επιχειρηματικό σχέδιο και είχαν γίνει πριν την ένταξη, να μπορούν να υποβληθούν και να χρηματοδοτηθούν μετά την ένταξη. Ενδεικτικά, στα προγράμματα που εξετάζονται στην επόμενη ενότητα, όπως και σε δράσεις που ξεκίνησαν πρόσφατα (εργαλειοθήκη ανταγωνιστικότητας, επιχειρηματικότητας, ψηφιακό βήμα, ποιοτικός εκσυγχρονισμός κοκ), ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών είχε οριστεί η ημερομηνία δημοσίευσης της εκάστοτε πρόσκλησης.

Το σύνολο των δαπανών θα πρέπει να έχει εξοφληθεί μέχρι την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και υποβάλλεται τμηματικά μέσω των αιτήσεων επαλήθευσης δαπανών. Ουσιαστικά με την απόφαση ένταξης, συγκεντρώνονται περιοδικά οι εξοφλημένες επιλέξιμες δαπάνες μέχρι το απαιτούμενο ύψος που ορίζει η πρόσκληση και ο δικαιούχος της δράσης υποβάλλει το 1ο αίτημα επαλήθευσης δαπανών συνοδευόμενο από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραστατικά.

Η επαλήθευση αφορά στην επιβεβαίωση της επιλεξιμότητας των πραγματοποιηθεισών δαπανών για την υλοποίηση της επένδυσης, στην πιστοποίησή τους, καθώς και στο εύλογο του κόστους αυτών. Αφού ελεγχθούν οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες, συντάσσεται η έκθεση πιστοποίησης και βάσει αυτής καταβάλλεται

εν συνεχεία η χρηματοδότηση. Αντίστοιχα, ίδια διαδικασία (αίτημα-έλεγχος-πιστοποίηση) ακολουθεί για την καταβολή του υπολοίπου της χρηματοδότησης. Συνήθως υποβάλλονται δύο (2) αιτήσεις επαλήθευσης δαπανών κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, μία ενδιάμεση κατά το πρώτο έτος υλοποίησης και μια τελική με την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.

Σε κάθε περίπτωση για να καταβληθεί οποιαδήποτε χρηματοδότηση, πρέπει πρώτα να πραγματοποιηθεί συγκεκριμένο ύψος δαπανών (% επί του συνόλου δαπανών) από τον επιχειρηματία **με δικά του κεφάλαια** και κατόπιν υποβάλλεται αίτηση επαλήθευσης για τη χρηματοδότηση των συγκεκριμένων δαπανών. Στις δράσεις είναι δυνατή επίσης η χορήγηση προκαταβολής, μετά την υπογραφή της απόφασης ένταξης, εφόσον ωστόσο ο δικαιούχος προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής. Επίσης, μετά την υπογραφή της απόφασης ένταξης, ο δικαιούχος δύναται να κάνει χρήση του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού με τη μορφή «Ανοικτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού» (ESCROW ACCOUNT), ενός σύγχρονου μηχανισμού που εξασφαλίζει στους δικαιούχους προγραμμάτων ΕΣΠΑ πρόσβαση σε ποσό ίσο με την προκαταβολή που δικαιούνται, χωρίς να απαιτείται η υποβολή εγγυητικής επιστολής.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου επιτρέπονται τροποποιήσεις στο περιεχόμενο του και το οικονομικό του αντικείμενο. Συνήθως είναι δυνατές, εκτός των τροποποιήσεων ήσσονος σημασίας, έως δύο (2) τροποποιήσεις μείζονος σημασίας του αντικειμένου της επένδυσης, οι οποίες πρέπει να είναι σύμφωνες με τις προϋποθέσεις ένταξης και τους όρους της πρόσκλησης.

- ▶ **Βήμα 5:** Έκδοση Απόφασης Ένταξης, προετοιμασία/αποστολή αιτήματος επαλήθευσης δαπανών, πιστοποίηση δαπανών, καταβολή χρηματοδότησης

Πρόταση:

Η προετοιμασία της αίτησης επαλήθευσης δαπανών πρέπει να γίνεται σχολαστικά και σε πλήρη συμφωνία με τους όρους της πρόσκλησης ως προς τις επιλέξιμες δαπάνες, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, παραστατικά δαπανών κ.ο.κ.

6. Η πρόσφατη εμπειρία

Από τα «Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης» (ΚΠΣ) μέχρι το ΕΣΠΑ 2014-2020, διαχρονικά υπάρχουν σημαντικές καθυστερήσεις στις διαδικασίες αξιολόγησης και οριστικής έγκρισης των αιτήσεων που υποβάλλονται. Αυτό συνεπακόλουθα έχει ως αποτέλεσμα να καθυστερεί η καταβολή της χρηματοδότησης, όπως και η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων. Επισημαίνεται ότι αντικείμενο του παρόντος σημειώματος δεν αποτελεί η διερεύνηση των αιτιών των παραπάνω διαχρονικών προβλημάτων, αλλά η **επίκαιρη πληροφόρηση** των επιχειρηματιών ως προς τις διαδικασίες χρηματοδότησης όπως ισχύουν. Στη βάση αυτή, αξιοποιήθηκε η μέχρι τώρα εμπειρία, όπως προέκυψε μέσα από ολοκληρωμένες δράσεις της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Το Φεβρουάριο του 2016 προκηρύχθηκαν οι πρώτες δράσεις χρηματοδότησης επιχειρήσεων στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Επρόκειτο για μία δέσμη τεσσάρων (4) δράσεων που αφορούσαν την ενίσχυση της αυτοασπασχόλησης πτυχιούχων, τη νεοφυή επιχειρηματικότητα, την αναβάθμιση/εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων και την ενίσχυση τουριστικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (στο εξής ΜμΕ). Όπως διαπιστώνεται στη συνέχεια, η αξιολόγηση των παραπάνω δράσεων, η δημοσίευση των οριστικών αποτελεσμάτων και η οριστική ένταξη των επιχειρήσεων, παρόλο που προκηρύχθηκαν σχεδόν ταυτόχρονα, ακολούθησαν διαφορετικούς χρόνους ωρίμανσης.

Αρχικά και στις τέσσερις δράσεις μεσολάβησαν σειρές τροποποιήσεων στο περιεχόμενο των προσκλήσεων, όπως και στο ύψος του προϋπολογισμού των προγραμμάτων που αυξήθηκε προκειμένου να ενταχθούν προς χρηματοδότηση περισσότερα επενδυτικά σχέδια. Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν τουλάχιστον πέντε (5) τροποποιήσεις περιεχομένου, όρων, διαδικασιών, αύξησης προϋπολογισμού και στην πρόσκληση κάθε δράσης με χαρακτηριστικότερη τη δράση της αναβάθμισης των υφιστάμενων επιχειρήσεων, όπου η 10η τροποποίηση έγινε Σεπτέμβριο του 2018. Στο ίδιο πλαίσιο και οι αποφάσεις ένταξης καθώς μετά την αρχική ένταξη, ακολούθησαν τροποποιήσεις και νέες αποφάσεις ένταξης (βάσει των οποίων εντάσσονταν επιπρόσθετα επενδυτικά σχέδια) με τον οριστικό κατάλογο επιχειρηματικών σχεδίων προς έγκριση/απόρριψη να

δημοσιεύεται σχεδόν δύο (2) έτη μετά την αρχική δημοσίευση των δράσεων.

Οι σημαντικότερες καθυστερήσεις διαπιστώθηκαν ως προς τους χρόνους αξιολόγησης των αιτήσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο πρόγραμμα του τουρισμού, η αξιολόγηση ξεκίνησε σχεδόν ένα χρόνο μετά την υποβολή. Στην 5η τροποποίηση της δράσης δε και για την αποφυγή μεγαλύτερων καθυστερήσεων, αποφασίστηκε οι αξιολογήσεις των υποβαλλομένων επενδυτικών σχεδίων να διενεργηθούν από έναν αξιολογητή αντί για δύο, όπως ίσχυε στις άλλες δράσεις. Εξάιρεση αποτέλεσε το πρόγραμμα για την ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων που υλοποιήθηκε σε ταχύτερους χρόνους, ενώ έτρεξε και δεύτερος κύκλος του προγράμματος εντός του 2017. Ο Β' κύκλος αιτήσεων της συγκεκριμένης δράσης, διενεργήθηκε σε τρεις χρονικές περιόδους υποβολής με τις πρώτες εντάξεις να πραγματοποιούνται σχεδόν ένα και πλέον χρόνο μετά τις υποβολές (Περίοδος 1ης υποβολής αιτήσεων: 5.7.2017 - 9.8.2017, Απόφαση ένταξης για την 1η περίοδο υποβολών: 18.10.2018).

Προκειμένου να αποτυπωθεί η πραγματική εικόνα και η υφιστάμενη κατάσταση κάθε δράσης πραγματοποιήθηκε επικοινωνία και συγκεντρώθηκαν στοιχεία από επαγγελματίες συμβούλους επιχειρήσεων που υπέβαλλαν αιτήσεις χρηματοδότησης στις δράσεις αυτές. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω ενέργειας, στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται δειγματοληπτικά η πορεία τεσσάρων αιτήσεων που υποβλήθηκαν στα αντίστοιχα προγράμματα, ως είχε στα τέλη Οκτωβρίου του 2018:

Πορεία εξέλιξης Δράσεις	Υποβολή αίτησης	Προσωρινός κατάλογος δικαιούχων	Απόφαση ένταξης	1η Αίτηση επαλήθευσης δαπανών	1η Χρηματοδότηση - Εκταμίευση
Ενίσχυση αυτοαπασχόλησης (Α' Κύκλος)	21-3-2016	26-10-2016	12-4-2017	12-12-2017	12-01-2018
Νεοφυής επιχειρηματικότητα	23-5-2016	13-2-2017	17-11-2017	4-7-2018 (χωρίς απάντηση)	-
Αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων	27-05-2016	7-7-2017	29-11-2017	12-10-2018 (χωρίς απάντηση)	-
Ενίσχυση τουριστικών ΜμΕ	1-7-2016	8-9-2017	15-02-2018	-	-

Με βάση τον παραπάνω πίνακα καταρχήν προκύπτει το συμπέρασμα ότι από τις μελέτες περίπτωσης που εξετάστηκαν στις τέσσερις δράσεις, μόνο στη δράση της ενίσχυσης της αυτοασχόλησης είχε καταβληθεί η 1η δόση της χρηματοδότησης. Αυτό διασταυρώθηκε και στην πλειοψηφία των δικαιούχων της συγκεκριμένης δράσης όπου είχε καταβληθεί η 1η ενδιάμεση δόση, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις και η 2η τελική δόση.

Στη νεοφυή επιχειρηματικότητα και την αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων είχαν υποβληθεί στις δύο υπό εξέταση αιτήσεις, όπως και στην πλειοψηφία των εγκεκριμένων αιτήσεων των δράσεων, τα πρώτα αιτήματα επαλήθευσης δαπανών, τα οποία στις περιπτώσεις αυτές ήταν αναπάντητα. Αντίστοιχα και στη δράση της ενίσχυσης των τουριστικών ΜμΕ προετοιμάζονται / αποστέλλονται οι ενδιάμεσες αιτήσεις επαλήθευσης.

Επισημαίνεται ότι εκκρεμεί στη δράση της αναβάθμισης των υφιστάμενων επιχειρήσεων ο Οριστικός Κατάλογος με τα επιχορηγούμενα επενδυτικά σχέδια. Στη συγκεκριμένη δράση, βρίσκονταν σε διαδικασία ένταξης πλήθος επιλέξιμων επενδυτικών σχεδίων που συμπεριλαμβάνονταν από το Μάρτιο του 2018 στο προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων. Στα επενδυτικά σχέδια αυτά, που συμπεριλήφθηκαν λόγω αύξησης του προϋπολογισμού της δράσης, ο χρόνος καταβολής της χρηματοδότησης ενδεχομένως να προσεγγίσει την τριετία από την υποβολή της αίτησης.

Επιπρόσθετα συμπεράσματα που προκύπτουν από το παραπάνω δείγμα:

- Η διαδικασία της αξιολόγησης μέχρι και την έκδοση των προσωρινών καταλόγων δικαιούχων διήρκεσε περίπου 7-9 μήνες στις δράσεις της αυτοασχόλησης και την νεοφυούς επιχειρηματικότητας, ενώ στην αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων και την ενίσχυση των τουριστικών ΜμΕ χρειάστηκαν περίπου 14 μήνες για να δημοσιευτούν τα προσωρινά αποτελέσματα.
- Το μεσοδιάστημα από τον προσωρινό κατάλογο δικαιούχων μέχρι την απόφαση ένταξης διήρκεσε περίπου από 5 έως 9 μήνες ανάλογα με την δράση. Στους χρόνους αυτούς ελέγχθηκαν τα δικαιολογητικά ένταξης τα οποία στις εν λόγω δράσεις κατατέθηκαν μετά τη δημοσίευση του προσωρινού καταλόγου και όχι με την υποβολή της αίτησης.

- Μετά την ένταξη, η προετοιμασία της 1ης ενδιάμεσης αίτησης επαλήθευσης δαπανών στο υπό εξέταση δείγμα χρειάστηκε τουλάχιστον 8 μήνες ανά δράση. Το διάστημα αυτό δείχνει εύλογο, καθώς εντός αυτού συγκεντρώθηκαν οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες που απαιτούνταν για την 1η ενδιάμεση αίτηση επαλήθευσης, ενώ ενδεχομένως πραγματοποιήθηκαν και αναγκαίες τροποποιήσεις/επικαιροποιήσεις στα επενδυτικά σχέδια.

Εκτός των παραπάνω, άλλη μία διάσταση που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η υψηλή ζήτηση που καταγράφεται στις δράσεις χρηματοδότησης από πλευράς των επιχειρήσεων. Στις υπό εξέταση δράσεις χαρακτηριστικά υποβλήθηκαν 33.949 αιτήσεις. Τι ποσοστό εξ αυτών εγκρίθηκε σε κάθε δράση αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Δράσεις / Αιτήσεις/Εγκρίσεις	Ποσοστό επιδότησης δαπανών	Αριθμός αιτήσεων που υποβλήθηκαν	Αριθμός αιτήσεων που εγκρίθηκαν	Ποσοστό (%) εγκρίσεων
Ενίσχυση αυτοαπασχόλησης (Α' Κύκλος)	100%	16.193	2.738	16,9%
Νεοφυής επιχειρηματικότητα	100%	5.626	1.170	20,8%
Αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων	40-50%	9.577	5.135 ³	-
Ενίσχυση τουριστικών ΜμΕ	40-50%	2.553	1.699	66,5%

Οι δράσεις χρηματοδότησης που αφορούσαν κυρίως νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και είχαν επιδότηση 100% στις επιλέξιμες δαπάνες κάθε επενδυτικής πρότασης συγκέντρωσαν αναμενόμενα το υψηλότερο ενδιαφέρον. Ωστόσο στις δράσεις αυτές καταγράφηκαν και τα χαμηλότερα ποσοστά εγκρίσεων, με χαρακτηριστικότερη τη δράση της ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης, όπου μόλις 16,9% των αιτήσεων εγκρίθηκαν, ενώ και στη νεοφυής επιχειρηματικότητα σχεδόν το 80% των αιτήσεων έμειναν εκτός χρηματοδότησης.

³ Εκκρεμεί ο Οριστικός Κατάλογος με τα επιχορηγούμενα/ενταγμένα επενδυτικά σχέδια της δράσης της αναβάθμισης υφιστάμενων επιχειρήσεων, καθώς μέχρι το τέλος του 2018 σε διαδικασία ένταξης βρίσκονταν πλήθος επιλέξιμων επενδυτικών σχεδίων, λόγω αύξησης του προϋπολογισμού της δράσης.

Μία εξήγηση των υψηλών ποσοστών απόρριψης, αποτέλεσε σε αρκετές περιπτώσεις η ελλειμματική προσοχή που δόθηκε στα κριτήρια αξιολόγησης των παραπάνω δράσεων. Η βαρύτητα των εισοδηματικών κριτηρίων όπως και της διάρκειας ανεργίας/ένταξης επιχείρησης στη δράση της αυτοαπασχόλησης επηρέαζε το 67% της τελικής βαθμολογίας. Αντίστοιχα στη νεοφυή επιχειρηματικότητα η καινοτομία, ο βαθμός πρωτοτυπίας και η εταιρική σύνθεση (προοπτική ένωσης εταιρών με συμπληρωματικές ειδικεύσεις/δεξιότητες) διαμόρφωναν το 43% της τελικής βαθμολογίας. Και στις δύο δράσεις κοινώς, ένα πλήρες και τεκμηριωμένο επιχειρηματικό σχέδιο δεν έφτανε για την έγκριση, εφόσον δεν πληρούνταν ή ικανοποιούνταν σε μεγάλο βαθμό τα παραπάνω κριτήρια, τονίζοντας τη σημασία της έγκαιρης προ-αξιολόγησης που επισημάνθηκε προηγουμένως.

Αντίθετη εικόνα υπήρξε στις δράσεις που αφορούσαν κυρίως υφιστάμενες/τουριστικές ΜμΕ όπου τα ποσοστά επιδότησης ήταν 40-50%. Μπορεί να υπήρξαν και σε αυτές μεγάλοι χρόνοι αναμονής, ωστόσο τα ποσοστά εγκρίσεων ήταν κατά πολύ υψηλότερα. Στην δράση των τουριστικών ΜμΕ σχεδόν 2 στις 3 επιχειρήσεις εντάχθηκαν οριστικά, ενώ και στην αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων, χωρίς να έχουν δημοσιευτεί ακόμα τα τελικά αποτελέσματα της δράσης, το ποσοστό των εγκρίσεων μέχρι τις 11.12.2018 είχε ξεπεράσει το 50% των αρχικών αιτήσεων.

Αξίζει να επισημανθεί ξανά, ότι και στις τέσσερις δράσεις αυξήθηκε ο προϋπολογισμός τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ενταχθούν περισσότερα επενδυτικά σχέδια και να αυξηθούν τα ποσοστά των εγκρίσεων ως προς τα σύνολα των αιτήσεων που υποβλήθηκαν.

Τελευταία σημαντική παράμετρος που πρέπει να επισημανθεί είναι η περιφερειακή διάσταση στα προγράμματα χρηματοδότησης. Σε κάθε δράση υπάρχει συγκεκριμένη ποσόστωση του συνολικού προϋπολογισμού ανά Περιφέρεια, βάσει της οποίας εγκρίνονται όσες προτάσεις κρίθηκαν επιλέξιμες και συγκέντρωσαν την απαραίτητη βαθμολογία. Στην Περιφέρεια Αττικής για παράδειγμα, διαχρονικά και αναμενόμενα καθώς αποτελεί επίκεντρο επιχειρηματικής δραστηριότητας της χώρας, παρατηρείται υψηλότερη ζήτηση στις δράσεις χρηματοδότησης με αποτέλεσμα να είναι εντονότερος και ο ανταγωνισμός. Χαρακτηριστικά στη δράση της ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης καταγράφηκε επιχειρηματικό σχέδιο στην

Αττική με βαθμολογία 86,45% το οποίο ωστόσο δεν συγκέντρωσε την απαραίτητη βαθμολογία πρόκρισης (86,5% πήρε το τελευταίο που εγκρίθηκε οριστικά). Σημαντικό ρόλο στην περιφερειακή αυτή διάσταση και τη διαμόρφωση της ζήτησης έχει επίσης το ίδιο το αντικείμενο της δράσης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στη δράση που αφορούσε την ενίσχυση των τουριστικών επιχειρήσεων ο υψηλότερος αριθμός αιτήσεων καταγράφηκε κυρίως στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Κρήτης και Ιονίων Νήσων.

Μέσω της παραπάνω ανασκόπησης, πραγματοποιήθηκε μία ουσιαστική εισαγωγή στις διαδικασίες που αναλύθηκαν σε προηγούμενες ενότητες και αφορούν τις δράσεις επιδότησης/επιχορήγησης, δίνοντας έμπρακτα παραδείγματα και αποδίδοντας την πραγματική εικόνα που ισχύει την παρούσα χρονική στιγμή στο περιβάλλον των χρηματοδοτήσεων.

Επισημαίνεται τέλος ότι όσα αναλύθηκαν στο ενημερωτικό σημείωμα ως προς την προετοιμασία και την υποβολή της αίτησης, δεν διαφοροποιούνται αισθητά από δράση σε δράση που σχετίζεται με επιδότηση/επιχορήγηση. Προτεραιότητα αποτελεί να διαφοροποιηθούν οι χρόνοι υλοποίησης, να απλοποιηθούν περαιτέρω οι διαδικασίες και να επιταχυνθεί η αποτελεσματική χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας που αντιπροσωπεύουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις προκειμένου να καταστούν βιώσιμες. Σε αυτήν την κατεύθυνση τείνουν οι νέες δράσεις ενίσχυσης υφιστάμενων ΜμΕ, η εργαλειοθήκη ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας, όπως δημοσιεύτηκαν στο τέλος του Δεκεμβρίου του 2018, οπότε και ξεκίνησε η πορεία υλοποίησης τους.

Πρόταση:

Δεδομένου ότι η προετοιμασία μιας αίτησης, η αξιολόγηση και η οριστική της έγκριση για χρηματοδότηση είναι συνήθως χρονοβόρες διαδικασίες, πρέπει κάθε αίτηση σε πρόγραμμα επιδότησης/επιχορήγησης να αντιμετωπίζεται ως **επένδυση χρόνου για μελλοντική χρηματοδότηση** και όχι ως άμεση ενίσχυση.

Αντί επιλόγου

Όπως επισημάνθηκε σε προηγούμενο πεδίο του ενημερωτικού σημειώματος και ανεξαρτήτως προγράμματος χρηματοδότησης, πρέπει κάθε ενδιαφερόμενος (επίδοξος/υφιστάμενος επιχειρηματίας) να διαθέτει ένα επιχειρηματικό πλάνο, που θα αποτελεί ουσιαστικά μία επιχειρηματική «πυξίδα» για αποφάσεις του παρόντος και μελλοντικές κινήσεις. Ένα απλό και βασικό συστατικό κάθε επιχειρηματικού σχεδιασμού αποτελεί η ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) που αφορά στην καταγραφή των δυνατών και αδύνατων σημείων, των μελλοντικών ευκαιριών και των δυνητικών απειλών.

Το εργαλείο αυτό, που ουσιαστικά αντικατοπτρίζει την πραγματική εικόνα της επιχείρησης σε μία σελίδα, είναι κατάλληλο για τη διεξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων. Οι δυνάμεις και οι αδυναμίες αναφέρονται κυρίως στο εσωτερικό περιβάλλον μιας επιχείρησης, ενώ οι ευκαιρίες και οι απειλές εντοπίζονται συνήθως στο εξωτερικό περιβάλλον.

Προκειμένου να αναδειχθεί η χρησιμότητα της ανάλυσης SWOT, στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία, οι ευκαιρίες, όπως και οι απειλές που πρέπει να ληφθούν υπόψη για έναν επιχειρηματία που έχει πρόθεση να υποβάλλει αίτηση σε ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Δυνατά, αδύνατα σημεία, ευκαιρίες και απειλές για μία επιχείρηση που σκοπεύει να επενδύσει σε μία δράσης χρηματοδότησης του ΕΣΠΑ 2014-2020

Δυναμικός στόχος σε κάθε ανάλυση SWOT, είναι η διαχείριση των αδύνατων σημείων και η εκμετάλλευση των ευκαιριών προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων δυναμικών. Στην αντίθετη κατεύθυνση, οι πάγιες αδυναμίες ενδεχομένως να μετατραπούν μακροπρόθεσμα σε δυνητικές απειλές.

Πηγές άντλησης υλικού

- Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης [ΕΣΠΑ 2014-2020](#)
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» [ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ](#)
- Ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» [ΕΦΕΠΑΕ](#), Προγράμματα 2014-2020
- Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων ([ΠΣΚΕ](#))
- Πρόγραμμα «[Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης](#)», Α Κύκλος, 2016
- Πρόγραμμα «[Νεοφυής Επιχειρηματικότητα](#)», 2016
- Πρόγραμμα «[Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές](#)», 2016
- Πρόγραμμα «[Ενίσχυση τουριστικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων \(ΜΜΕ\) για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών](#)», 2016
- Δράση «[Εργαλειοθήκη Επιχειρηματικότητας: Εμπόριο - Εστίαση – Εκπαίδευση](#)», 2018
- Δράση «[Εργαλειοθήκη Ανταγωνιστικότητας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων](#)», 2018

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Ευρετήριο χρήσιμων όρων δράσεων χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ 2014-2020	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020
ΕΠΑνεΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
Δράση / Πρόγραμμα	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη διαχειριστική αρχή μέσω της προκήρυξης και της συνοδευτικής αναλυτικής πρόσκλησης αυτής βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) / Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ)	Η διαχειριστική αρχή, σύμφωνα με την πολιτική συνοχής της ΕΕ για το διάστημα 2014-2020, έχει την ευθύνη για την αποτελεσματική διαχείριση και υλοποίηση ενός επιχειρησιακού προγράμματος.
Ενδιάμεσος Φορέας	Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας διαχειριστικής αρχής ή αρχής πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος μίας τέτοιας αρχής σε σχέση με Δικαιούχους που υλοποιούν επενδυτικά σχέδια.
Δικαιούχος	Δημόσια ή ιδιωτική επιχείρηση που εκτελεί μεμονωμένο έργο και λαμβάνει δημόσια ενίσχυση. Στο πλαίσιο των δράσεων χρηματοδότησης ως δικαιούχος και τελικός αποδέκτης της ενίσχυσης νοείται η επιχείρηση.
Αίτηση χρηματοδότησης	Το σύνολο των στοιχείων που υποβάλλονται αρχικά στο πλαίσιο μιας δράσης χρηματοδότησης
Επενδυτικό / Επιχειρηματικό Σχέδιο	Το σύνολο των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στην αίτηση χρηματοδότησης του δικαιούχου στο πλαίσιο της πρόσκλησης της δράσης.
Περίοδος υποβολών	Η χρονική περίοδος που υποβάλλονται οι αιτήσεις χρηματοδότησης

Επιλέξιμες δαπάνες	Κατηγορίες δαπανών που μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο μιας δράσης και περιγράφονται αναλυτικά στους όρους της προκήρυξης / πρόσκλησης
Ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών	Η ημερομηνία από την οποία μπορούν να χρηματοδοτηθούν οι δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου.
ΕΜΕ (Ετήσια Μονάδα Εργασίας)	<p>Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων σε μία επιχείρηση αντιστοιχεί στον αριθμό Ετήσιων Μονάδων Εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος.</p> <p>Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ.</p>
ΠΣΚΕ	Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων. Περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
Απόφαση ένταξης	Η απόφαση με την οποία εγκρίνεται η ένταξη ενός επενδυτικού σχεδίου
Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Βασικά σημεία πληροφόρησης δράσεων

ΕΠΑνεΚ	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Ιστοσελίδα / email / facebook
Γραφείο Πληροφόρησης Κοινού του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑνεΚ)	Λεωφ. Μεσογείων 56, Αθήνα 115 27 (ώρες υποδοχής κοινού 8.00 π.μ. - 5.00 μ.μ.)	801 11 36 300 (ώρες λειτουργίας 8.00 π.μ. - 7 μ.μ.)	www.antonistikitita.gr infoepan@inou.gr www.facebook.com/espaepanek/
ΕΦΕΠΑΕ: Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας & Επιχειρηματικότητας	Σεβαστουπόλεως 113, Αθήνα 115 26	210-6985210	www.efepae.gr info@efepae.gr www.facebook.com/efepae/

Περιφερειακά σημεία πληροφόρησης δράσεων (Εταίροι ΕΦΕΠΑΕ)

A/A	Περιφερειακή αρμοδιότητα	Επωνυμία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Ιστοσελίδα / email
1	Αττική, Βόρειο & Νότιο Αιγαίο	ΕΛΑΝΕΤ: Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία	Πανεπιστημίου 39, Αθήνα 105 64	213-0166100	www.elanet.gr contact@elanet.gr
2	Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Ήπειρος, Ιόνια Νησιά	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ: Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ηπείρου, Ιονίων Νήσων	Μαιζώνος 122 & Γούναρη, Πάτρα 262 22	2610-622714	www.diaxeiristiki.gr efd@diaxeiristiki.gr
3	Κεντρική & Δυτική Μακεδονία	ΚΕΠΑ-ΑΝΕΜ: Κέντρο Επιχειρηματικής & Πολιτιστικής Ανάπτυξης - Αναπτυξιακή Ένωση Μακεδονίας	Οικισμός Λήδα-Μαρία, 6ο χλμ. Χαριλάου-Θέρμης, Θεσ/νίκη 570 01	2310-480000	www.e-kepa.gr info@e-kepa.gr
4	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	ΔΕΣΜ-ΟΣ: Διαχειριστική Έργων Στήριξης ΜΜΕ -Οικονομική Συμβουλευτική ΑΜΘ	Αποστόλου Σούζου 14, Κομοτηνή 69100	25310-35916	www.desm-os.gr desm-123@otenet.gr
5	Στερεά Ελλάδα	ΑΝ.ΔΙΑ: Αναπτυξιακή Διαχειριστική Στέρεας Ελλάδας και Θεσσαλίας	Θερμοπυλών και Κύπρου, Λαμία 35133	22310-67498	www.andia.gr andia@otenet.gr
6	Θεσσαλία	ΑΕΔΕΠ: Αναπτυξιακή Εταιρεία Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Θεσσαλίας & Στέρεας Ελλάδας	Ελ. Βενιζέλου 4 & Ιάσωνος, Βόλος 38221	24210-76894	www.aedep.gr aedep@aedep.gr
7	Κρήτη	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΡΗΤΗΣ: Εταιρεία Στήριξης & Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων Κρήτης	Γιαμαλάκη 50 & Σοφοκλή Βενιζέλου, Ηράκλειο 71202	2810-302400	www.ank.gr info@ank.gr

Πρωτοπαπαδάκης Π. (2018), «Η χρηματοδότησης μιας επιχείρησης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020»,
Ενημερωτικά Σημειώματα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, Δεκέμβριος, σσ. 28

Οι δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ αποσκοπούν στην ενθάρρυνση και επέκταση του δημόσιου διαλόγου και της επικοινωνίας μεταξύ του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και των φορέων της επιχειρηματικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, των εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών. Οι απόψεις και τα επιχειρήματα που διατυπώνονται στην παρούσα έκδοση εκφράζουν τον συντάκτη και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες θέσεις του Ινστιτούτου και της ΓΣΕΒΕΕ.

Το παρόν ενημερωτικό σημείωμα εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Παρεμβάσεις της ΓΣΕΒΕΕ για τη συστηματική παρακολούθηση και πρόγνωση αλλαγών του παραγωγικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» με κωδικό ΟΠΣ 5003864, του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ), με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης